

VÝVOJ MEZD V LETECH 1993 – 2004

Vývoj mezd od vzniku samostatné České republiky byl značně rozkolísaný, což si můžeme ověřit i v tabulce č. 1. Nejvyšší meziroční nárůsty průměrné mzdy byly zaznamenány do roku 1996, a to jak nominálně, tak reálně, tj. poměřeno inflací; kupní síla mzdy rostla meziročně více než o sedm procent a vyrovnával se tak předchozí propad reálných mezd z období před rokem 1993. V roce 1997 došlo k další hospodářské krizi a v roce 1998 dokonce k propadu reálných mezd v souvislosti s nepříznivou ekonomickou situací. Od roku 1999 do 2004 se situace stabilizovala, meziroční nárůsty nominální mzdy se pohybují v koridoru mezi šesti a devíti procenty, což - podle míry inflace - reálně znamená nárůst nad dvě procenta, nejvyšší nárůst reálné mzdy byl v roce 2003 (6,5%).

Tab. č. 1 Vývoj průměrných mezd v ČR v letech 1993 – 2004

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Průměrná mzda (Kč)	5 904	7 004	8 307	9 825	10 802	11 801	12 797	13 614	14 793	15 866	16 917	18 035
Index mezd nominálních	-	118,6	118,6	118,3	109,9	109,2	108,4	106,4	108,7	107,3	106,6	106,6
Index mezd reálných	-	107,8	108,7	108,7	101,3	98,6	106,2	102,4	103,8	105,4	106,5	103,7

zdroj: výkaznictví ČSÚ; ekonomické subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci (v odvětví Finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a všechny organizace nepodnikatelské sféry

Pod těmito na pohled jednoduchými čísly se skrývá bohatý vývoj, který proběhl v jednotlivých skupinách podniků či zaměstnanců, a také množství změn ve struktuře zaměstnanosti národního hospodářství. K popisu těchto změn lze využít více zdrojů – podnikové výkaznictví ČSÚ a také údaje výběrových strukturálních šetření mezd, které se však provádí až od roku 1996. Oba zdroje je třeba používat s rozmyslem a pochopením pro cíle, kterým slouží:

- Výkaznictví ČSÚ poskytuje spolehlivé údaje o průměrných mzdách v národním hospodářství, které lze třídit podle podnikových hledisek, např. podle odvětví a velikostních skupin; jiná a detailnější třídění nemůže poskytnout.
- Strukturální šetření mají za cíl naopak poskytovat co nejpodrobnější informace o mzdách zaměstnanců s použitím množství různých třídění, zejména podle zaměstnání. Díky faktu, že se shromažďují data za jednotlivé zaměstnance, získáváme také pohled na mzdovou distribuci, tedy to, jak jsou mzdy mezi zaměstnanci rozprostřeny. Právě tato data patří k nejzajímavějším a dovolím si jimi začít.

Vývoj distribuce mezd

K nástrojům sloužícím ke sledování vývoje distribuce mezd patří různé míry variability. K měření můžeme a měli bychom používat různé nástroje, chceme-li správně popsat změny v distribuci mezd. Jedním z nejlepších nástrojů jsou nepochybně odhady některých důležitých kvantilů: decily jakožto hodnoty rozdělující mzdy na desetiny od nejmenších do nejvyšších (podílem krajních decilů získáme decilový poměr), a kvartily, které rozdělují vzestupně seřazené mzdy na čtyři díly (podíl prvního a třetího kvartilu nazýváme kvartilový poměr). Oba jmenované poměry vypovídají velmi dobře o nárůstu či poklesu diferenciací mezd v čase a nejsou ovlivněny inflací. Prostřední hodnota v rozdělení mezd se nazývá medián. Jako tradiční nástroj na měření celkové diferenciací mezd je používán variační koeficient. Vývoj v letech 1996-2004 shrnuje tabulka č. 2.

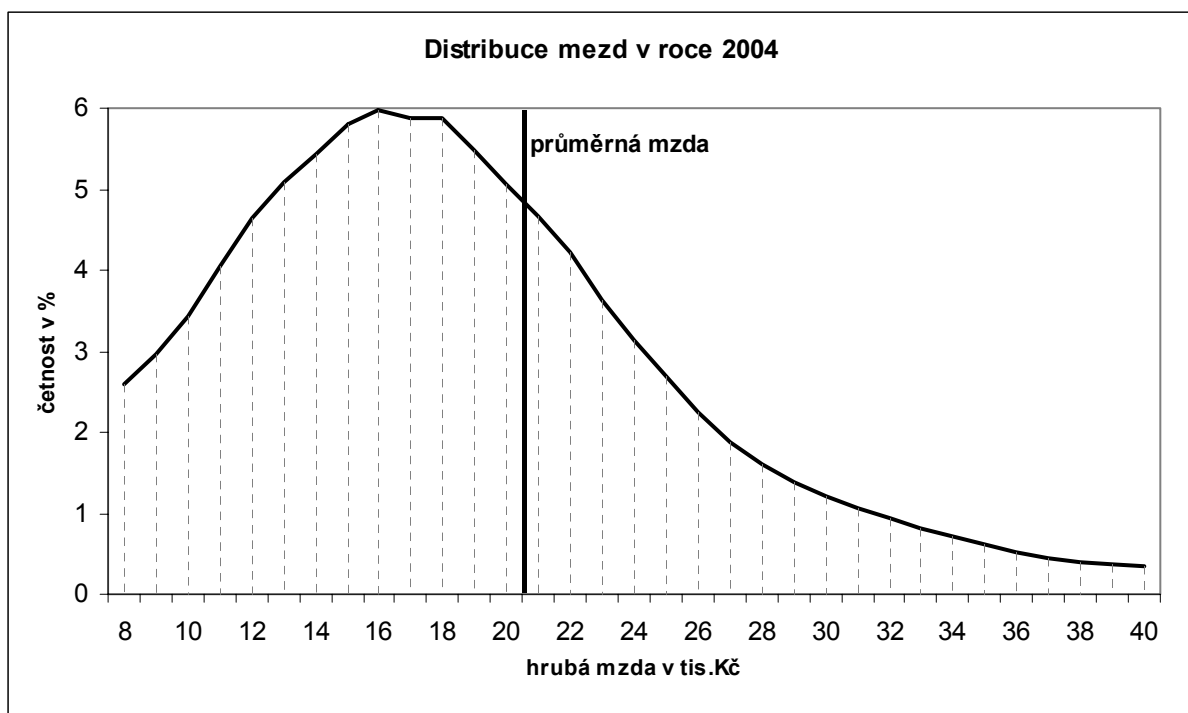
V grafu č. 1 si nyní můžeme stručně popsat tvar rozdělení mezd zaměstnanců v roce 2004. Jak je zřejmé na první pohled, struktura četností mezd neodpovídá normálnímu rozdělení jako značná část jiných statistických jevů; mzdové rozdělení není symetrické, naopak je charakteristicky zešikmené tím, jak je deformováno vlivem dolní hranice, kterou je minimální mzda, a shora neomezené. Kvůli tomuto vlivu stoupá zpočátku křivka rozdělení velmi strmě vzhůru.

Tab. č. 2 Mzdy v důležitých kvantilech za roky 1996 – 2004

ukazatel		1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004
průměrná mzda		11 069 Kč	13 361 Kč	15 187 Kč	16 353 Kč	18 133 Kč	19 510 Kč	20 545 Kč
minimální mzda		2 500 Kč	2 650 Kč	4 250 Kč	5 000 Kč	5 700 Kč	6 200 Kč	6 700 Kč
první decil	D1	5 980 Kč	7 031 Kč	7 953 Kč	8 508 Kč	9 247 Kč	9 814 Kč	10 240 Kč
první kvartil	Q1	7 570 Kč	9 027 Kč	10 172 Kč	10 951 Kč	11 946 Kč	12 729 Kč	13 430 Kč
medián	M	9 770 Kč	11 698 Kč	13 100 Kč	14 139 Kč	15 542 Kč	16 707 Kč	17 706 Kč
třetí kvartil	Q3	12 690 Kč	15 236 Kč	17 094 Kč	18 370 Kč	20 138 Kč	21 725 Kč	23 071 Kč
devátý decil	D9	16 750 Kč	20 397 Kč	23 046 Kč	24 661 Kč	27 281 Kč	29 416 Kč	31 004 Kč
decilový poměr	D9/D1	2,80	2,90	2,90	2,90	2,95	3,00	3,03
kvartilový poměr	Q3/Q1	1,68	1,69	1,68	1,68	1,69	1,71	1,72
variační koeficient	VK	57,6	61,9	72,5	73,2	79,9	79,3	79,3

zdroj: strukturální šetření 1996-2004; údaje do roku 2001 jsou vypočtené odlišnou metodikou

Maximální četnost (tedy mzda, kterou pobíralo nejvíce lidí) je za rok 2004 v intervalu 15-16 tis. Kč. Po dosažení maxima začíná křivka grafu klesat, ovšem pozvolněji než rostla. Protože horní hranice mzdy není nijak stanovena (na obrázku je pouze výřez grafu pro hodnoty do 40 tis. Kč), klesá křivka grafu méně strmě, její pravá větev zabírá mnohem rozsáhlejší obor hodnot než levá (v teoretickém modelu pokračuje do nekonečna). Vzhledem k tomuto faktu se průměrná mzda nepohybuje v okolí nejčetnější mzdy, nýbrž se přesunula směrem do vyšších hodnot napravo od nejčastější mzdy. Zaměstnanců podprůměrně placených tedy není polovina, jak by tomu bylo u symetrického rozdělení, ale mnohem více – cca 64,8%; to znamená, že téměř dvě třetiny zaměstnanců berou mzdu nižší než průměrnou.

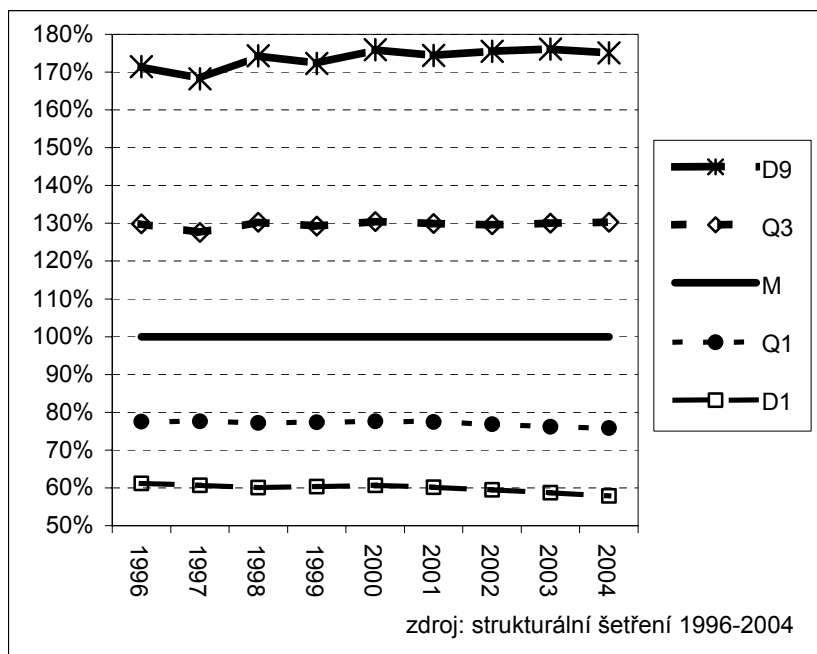
Graf č. 1

zdroj: strukturální šetření 2004; literatura: [1], tab.A11

Z časového hlediska je třeba vzít v potaz, že hodnoty v tabulce č.2 za roky 2002 až 2004 jsou odvozené z hrubých mezd vypočtených odlišnou metodikou než v předchozích letech a je nesnadné je s nimi srovnávat.

Převažujícím trendem celého období je postupně slábnoucí tendence zvětšování diferenciací mezd, to znamená stále většího rozptýlení. Variační koeficient se do roku 2002 významně zvyšoval,

v roce 2003 se poprvé v celé časové řadě mírně snížil na 79,3% a na této hodnotě setrval i za rok 2004, zdálo by se tedy, že se již situace nemění. Oba kvantilové poměry se ale stále zvyšují. To svědčí o tom, že diferenciací mezd jistým způsobem stále pokračuje. Při podrobném rozboru zjistíme, že nejvíce rostou mzdy na třetím kvantilu a růst je vůbec vyšší ve střední části rozdělení, zatímco nejméně rostou nejnižší mzdy a také vysoké mzdy již spíše stagnují a nevzdalují se střednímu pásmu. To je podstatné zjištění, neboť to v minulosti byly právě velmi vysoké mzdy úzké skupiny zaměstnanců, které byly motorem diferenciací a vedly k rychlému růstu variačního koeficientu.



Graf č. 2 Vývoj kvantilů vzhledem k mediánu za roky 1996 – 2004

Dále je dobré připomenout fakt vysokého rozdílu aritmetického průměru mezd (jinak nazývaného průměrná mzda) od mediánu (tedy mzdy prostředního zaměstnance). V roce 1996 činila průměrná mzda 113,3% mediánové mzdy a tento rozdíl ukazoval značné zešíkmení rozdělení mezd; nejvyšší odchýlení bylo v roce 2003, kdy průměrná mzda činila 116,8% mediánové mzdy. Za rok 2004 je to 116,0%, to

znamená, že zešíkmení mzdového rozdělení se mírně snížilo. Přesto stále platí, že extrémní hodnoty mezd nejlépe placených zaměstnanců výrazně zvyšují aritmetický průměr mezd, který tak neodpovídá vžitě představě průměrné mzdy jako mzdy běžného zaměstnance. Proto je v sociálních analýzách pro srovnávání mezd různých skupin zaměstnanců vhodnější používat právě medián (pokud je k dispozici) nebo se snažit získat informace o mzdových rozděleních a jejich odlišnostech, aby srovnání bylo korektní.

Vývoj mezd v odvětvích

V průměrných mzdách v třídění podle odvětví národního hospodářství je velká různorodost. Vývoj mezi roky 1993 a 2004 shrnuje tabulka č. 3.

Je patrné, že nejvyšší průměrné mzdy jsou v odvětví Finanční zprostředkování, a to s velkým náskokem – toto odvětví z předlistopadových podprůměrných hodnot velmi rychle dosáhlo hodnot cca dvojnásobných než v ostatních odvětvích a toto místo si stále udržuje.

Dalším odvětvím, které získává, je Obchod a opravy (OKEČ G), kde se průměrná mzda nominálně zvýšila za sledované období nejvíce, avšak v posledních letech zde již mzdy rostou pomaleji. Také odvětví Doprava, skladování a spoje (OKEČ I) a Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelské činnosti (OKEČ K) zaznamenala nadstandardní růst.

Naopak nejvíce ztrácí odvětví primární sféry, zejména Zemědělství, lesní hospodářství a Rybolov (OKEČ A a B), dále mzdy rostly pomaleji v Ubytování a stravování (OKEČ H), částečně i Stavebnictví (OKEČ F), kde se však již propad zastavil. V posledních letech rostla nadstandardně průměrná mzda ve školství, avšak vzhledem k nízkému základu se jí nepodařilo dohnat celkový průměr a zůstává stále „chudším“ odvětvím spolu se Zemědělstvím, Rybolovem a Ostatními veřejnými, sociálními a osobními službami; nově se k nim připojuje Zdravotnictví, kde průměrné mzdy v poslední roce naopak silně zaostaly.

Tab. č. 3 Vývoj průměrných mezd v Kč v odvětvích za roky 1993 - 2004

Odvětví	1993	1995	1997	1999	2001	2002	2003	2004
A Zemědělství a mysliv., lesnictví	5 100	6 878	8 506	9 589	11 247	11 640	12 016	13 146
B Rybolov	6 040	-	10 610	11 778	12 786	13 398	14 474	15 368
C-E Průmysl celkem	5 893	8 148	10 726	12 671	14 543	15 368	16 308	17 502
F Stavebnictví	6 529	8 837	11 234	12 783	14 666	15 695	16 847	18 071
G Obchod a opravy	5 131	7 201	10 488	12 847	15 354	16 367	17 096	18 346
H Ubytování a stravování	5 296	7 352	8 297	9 576	11 539	11 997	12 389	12 998
I Doprava, skladování a spoje	5 672	8 241	11 306	13 646	16 052	17 247	18 266	19 418
J Finanční zprostředkování	10 336	14 017	18 665	23 182	29 136	31 570	33 200	35 426
K Nemovitosti a pronájem..	6 032	8 896	11 740	14 318	16 349	17 510	18 365	19 581
L Veřejná správa	7 651	10 580	12 739	14 816	16 448	18 073	19 486	20 490
M Vzdělávání	5 249	7 426	9 422	11 088	12 447	13 612	15 311	16 415
N Zdravotnictví, soc.péče	5 525	7 529	9 622	11 312	13 356	15 051	16 311	16 753
O Ost.veřejné, soc. a osobní služby	5 023	6 720	9 275	10 754	12 234	13 171	13 993	14 738
A–O Celkem	5 904	8 307	10 802	12 797	14 793	15 866	16 917	18 035

zdroj: výkaznictví ČSÚ; ekonomické subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a všechny organizace nepodnikatelské sféry

Mzdy mužů a žen a jejich vývoj

Rozdíly ve mzdách mužů a žen můžeme zkoumat pouze na datech ze strukturálních šetření, neboť ve výkaznictví ČSÚ není toto třídění používáno. Podle výběrových šetření mají ženy v České republice průměrnou měsíční mzdu stabilně významně nižší než muži: ženy pobírají v průměru jen zhruba tři čtvrtiny mzdy mužů. Jak plyne z tabulky č. 4, došlo v posledním desetiletí ve vztahu průměrných výdělků mužů a žen k určitému vývoji: v roce 1996 dosahovaly ženy 77,2 % průměrné mzdy mužů (v roce 1988 to bylo pouze 70,6 %), ale v roce 1998 ženy pobíraly v průměru již jen 72,0 % mzdy mužů; další vývoj směřoval opět k pozvolnému narovnávání a zmenšování rozdílů mezi průměrnými mzdami mužů a žen. Také v posledním období došlo k drobnému zlepšení, když se poměr zvýšil na 74,9%.

Tab. č. 4 Mzdy mužů a žen a jejich vzájemný poměr za roky 1996 - 2004

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Průměrné mzdy									
Muži	12 245	14 166	15 323	16 109	17 251	18 481	20 404	21 983	23 044
Ženy	9 449	10 730	11 036	11 793	12 641	13 755	15 217	16 404	17 256
Poměr (%)	77,2	75,7	72,0	73,2	73,3	74,4	74,6	74,6	74,9
Mediány mezd									
Muži	10 650	12 370	13 271	13 717	14 623	15 585	16 938	18 221	19 329
Ženy	8 400	9 740	9 938	10 721	11 436	12 505	13 742	14 838	15 645
Poměr (%)	78,9	78,7	74,9	78,2	78,2	80,2	81,1	81,4	80,9

zdroj: strukturální šetření 1998, 1996-2004; údaje do roku 2001 jsou vypočtené odlišnou metodikou

Mnohem podstatnější je vývoj na mediánových hodnotách, ten zobrazuje podobné trendy, ale rozestup mezi mzdou mužů a žen byl menší a podstatně rychleji se snižoval. Jestliže podíl aritmetických průměrů by naznačoval, že pozice žen byla v roce 2004 horší než v roce 1996, podle mediánových mezd je tomu již čtvrtý rok naopak (viz tabulka č. 4). Je tedy zřejmé, že sociální situace žen v zaměstnání se plynule zlepšuje, třebaže podíl průměrných mezd spíše stagnuje. Toto je způsobeno stále většími odlišnostmi v rozdělení mezd mužů a žen, průměrná mzda mužů je více vychýlená od střední oblasti v důsledku vyšší variability a šikmosti.

Rozdíly v agregátních mzdách mužů a žen vyplývají z mnoha příčin, často zcela objektivních. Působí zde vliv menšího počtu odpracovaných hodin žen proti mužům (v důsledku péče o děti nebo jiné nemocné členy rodiny apod.), vyšší četnost částečných úvazků, a také menší počet přesčasových hodin, které jsou placeny zvýhodněnou sazbou, většinou o čtvrtinu vyšší než je mzda za normální pracovní dobu.

Je třeba poznamenat, že ženy mají dále zásadně odlišnou strukturu zaměstnanosti, obsazují jiná pracovní místa než muži. Ženy se např. uplatňují ve větší míře v odlišných odvětvích než muži, podle výsledků strukturálních šetření 2004 např. tvoří 80% zaměstnanosti ve Zdravotnictví, 77% ve Vzdělávání, 65% v Finanční zprostředkování a 61% v Ubytování a stravování. Naopak ve Stavebnictví tvoří ženy jen 12% zaměstnanosti a v Těžbě nerostných surovin 15%. Významné rozdíly plynou také z odlišných stupňů vzdělání a z rozdílné pracovní kariéry žen. Tato témata však budou hlouběji analyzována v dalších kapitolách.

Toto vše ovlivňuje rozdělení mezd mužů a žen, která se výrazně odlišují (viz graf v příloze č. 5). Především jsou mzdy mužů mnohem více diferenciované, jejich variační koeficient je zhruba o polovinu vyšší než u žen! Je to způsobeno zejména vcelku malou skupinou zaměstnanců s velmi vysokými výdělky, top-managementy hospodářsky silných podniků, a je třeba říci, že do této „elity“ se v ČR mnoho žen nedostane a zůstává doménou mužů.

Tab. č. 5 Distribuce mezd mužů a žen v roce 2004

	P5 5.percentil	P10 1.decil	P25 1.kvartil	P50 Medián	P75 3.kvartil	P90 9. decil	P95 95.percentil
Celkem	8 900	10 240	13 430	17 706	23 071	31 004	39 647
Muži	10 252	11 957	15 033	19 329	25 223	34 625	45 658
Ženy	8 155	9 174	11 590	15 645	20 276	25 722	31 382
Poměr Ž/M	79,5%	76,7%	77,1%	80,9%	80,4%	74,3%	68,7%

zdroj: strukturální šetření 2004

Pro přehlednost se můžeme v tabulce č. 5 podívat na důležité kvantilové charakteristiky distribuce mezd mužů a žen v roce 2004. Je jasně patrné, že v oblasti nejvyšších mezd je situace pro ženy nejhorší, na pětadevadesátiprocentním percentilu ženy pobíraly jen 68,7% mzdy mužů. Tomu odpovídají také četnosti mužů a žen v pásmech mezd: více než 50 000 Kč pobíralo 4,0% mužů, ale jen 1,1% žen. Naopak nejmenší disproporce jsou v oblasti středních mezd – v mediánu jsou mzdy žen na úrovni 80,9% mzdy mužů. Srovnání vycházející pouze z průměrných mezd je tedy značně zavádějící, pro prostřední zaměstnance není mzdová disparita žen zdaleka tak velká jak ukazují aritmetické průměry.

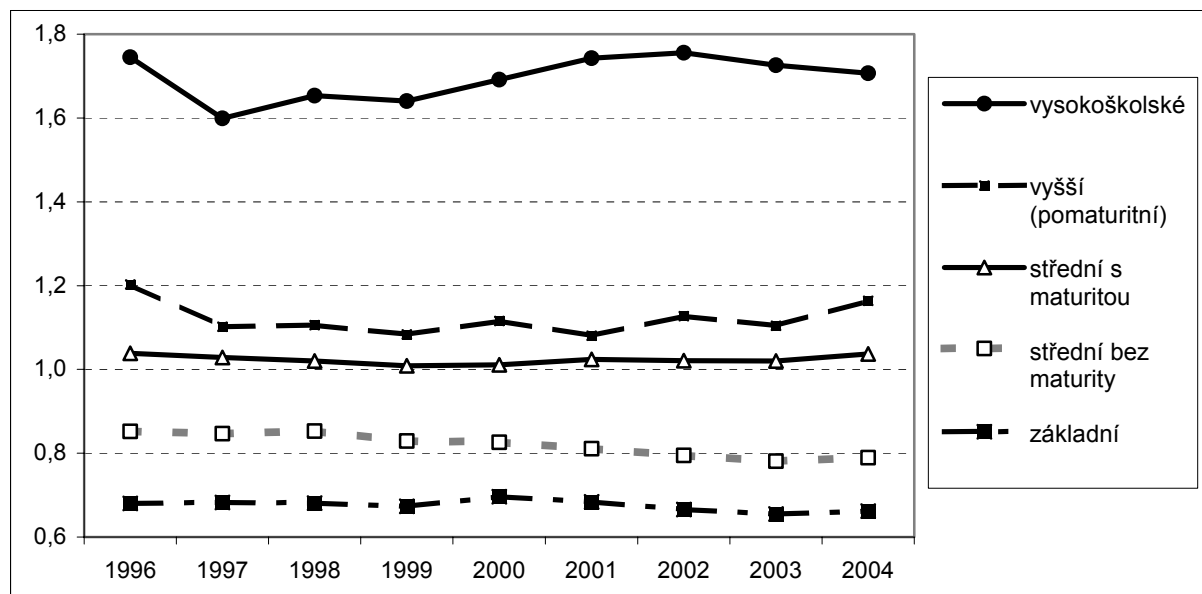
Vývoj mezd podle věku, vzdělání a zaměstnání

Průměrné mzdy podle **věku** doznaly za popisované období značných změn, které souvisely jednak s demografickými faktory, jednak z přizpůsobování se poměrům běžným v západních ekonomikách. To ve vztahu k průměrným mzdám v jednotlivých věkových kategoriích znamenalo především, že se dramaticky změnil vývoj kariérního růstu mzdy: nejvýraznější změnou je, že jestliže dříve průměrné mzdy v podstatě rostly stále s přibývajícím věkem (to bylo způsobeno přetrváváním tradičního modelu z dob centrálně plánovaného hospodářství, kdy mzda zaměstnance byla určována platovou tabulkou); s transformací na tržní hospodářství byl tento model postupně opouštěn a lokální maximum průměrných mezd se tak objevilo u střední generace. Dalšími změnami jsou relativně nižší mzdy u dvou nejmladších kategorií a naopak relativně vyšší mzdy u dvou nejstarších kategorií, které souvisí s pozdějším zahájením a také ukončením pracovní kariéry zaměstnanců - mladí lidé se dnes připravují na vstup do zaměstnání delší dobu, přinášejí si také obecně vyšší kvalifikaci, což jde na vrub rozvoji vyššího (pomaturitního) vzdělávání.

Naše srovnání výsledků výběrových šetření podle stupně dosaženého **vzdělání** v různých letech je ztíženo faktem, že pro třídění podle vzdělání bylo použito několika různých klasifikací, nicméně výsledky lze vždy vcelku snadno přepočítat na základní třídění vzdělanostní úrovně zaměstnanců.

Do roku 1996 faktor vzdělání posílil, jeho vliv na výši průměrné mzdy se významně zvýšil a stal se dominantním pro diferenciaci mezd vůbec. Tento vývoj byl dočasně v roce 1996 přerušen a nastala opačná tendence – v roce 1997 vliv vzdělání poklesl (viz graf č.3). Stalo se tak patrně v souvislosti s tzv. balíčky a celkovou hospodářskou krizí, kdy úspory ve státním rozpočtu přinesly omezení nárůstu až pokles reálné mzdy vzdělanějších zaměstnanců. Zaměstnanců s nižšími stupni vzdělání se toto opatření výrazněji nedotklo.

Graf č. 3 Vývoj průměrných mezd podle vzdělání ve vztahu k celkové průměrné mzdě za roky 1996 - 2004



zdroj: strukturální šetření 1996-2004

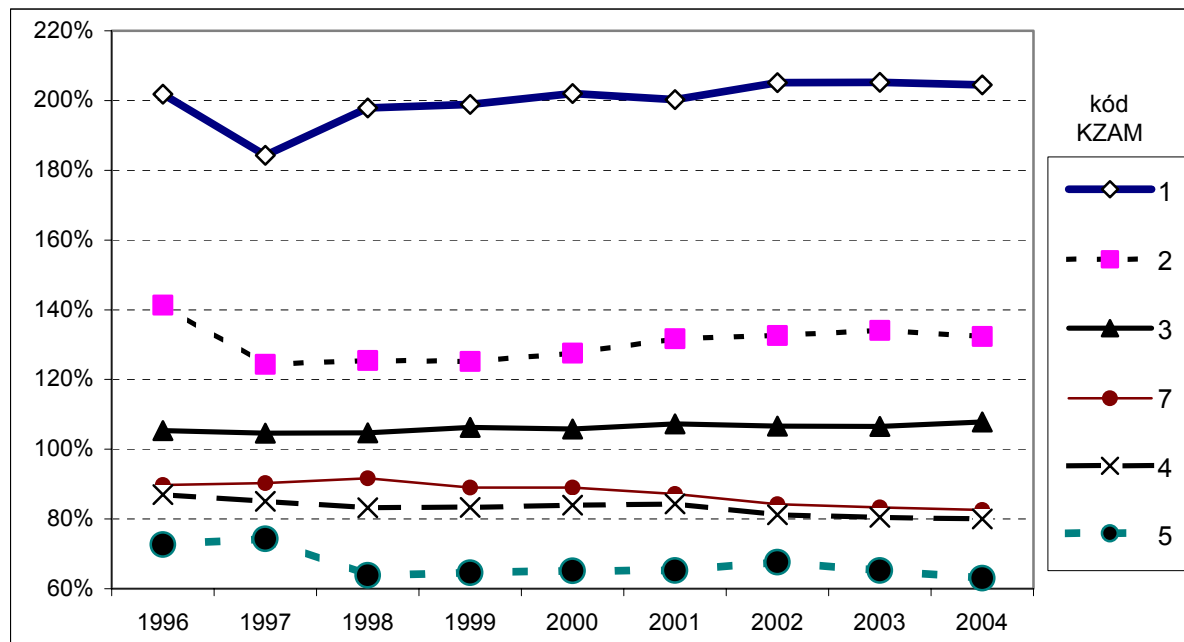
Současné s tímto faktorem byly ve jmenovaném období zřetelné i některé tendence v dalších tříděních korelovaných se vzděláním: oslabování faktoru výše kvalifikace vyjadřované tarifním stupněm (resp. platovou třídou v nepodnikatelské sféře), a relativní pokles průměrných mezd v nepodnikatelské sféře, v níž kvalifikovaní a vzdělaní zaměstnanci představují značnou část, kde se propad reálných mezd ještě prohloubil v roce 1998. Naproti tomu v podnikatelské sféře mzdy v roce 1997 v průměru rostly a pokles v roce 1998 byl jen nevýrazný.

V dalších letech se situace stabilizovala, v letech 1999-2002 rostly průměrné mzdy vysokoškoláků rychleji než v ostatních skupinách, poslední roky však tento vývoj nepotvrdily. V roce 2004 výrazně vzrostly průměrné mzdy zaměstnanců s vyšším, pomaturitním studiem. Toto vše je však obraz narýsovaný aritmetickými průměry; neznamená to tedy nutně, že např. všem vysokoškolákům mzdy rostou tímto způsobem. Variační koeficient mezd vysokoškoláků je v celém období několikanásobně vyšší než u ostatních skupin (zejména u zaměstnanců se SOU, kteří mají mzdy spíše nivelizované). Diferenciace mezd se s vyšším stupněm vzdělání silně zvyšuje.

S faktorem vzdělání úzce souvisí také třídění podle **zaměstnání** vyjádřené klasifikací KZAM; tam vývoj poukázal na další souvislosti ohledně vlivu ekonomické recese mezi roky 1996 a 1997; tehdy byl zaznamenán nízký nárůst až pokles průměrných nominálních mezd v prvních dvou hlavních třídách klasifikace zaměstnání, tedy zejména u vědeckých a odborných pracovníků a u zákonodárců, vedoucích a řídicích pracovníků, a na druhé straně zůstal zachován růst hrubé mzdy u nižších hlavních tříd KZAM; o rok později - mezi roky 1997 a 1998 - nastal velký pokles mezd u provozních pracovníků ve službách a obchodě (hlavní třída 5 KZAM), když se pokles příjmů projevil i ve výdajích obyvatelstva za zboží a služby a se zpožděním i na mzdách zaměstnanců tohoto sektoru, viz graf č. 5; tam však mzdová úroveň již nízká zůstala.

Po roce 1998 byl vývoj již plynulý, bez excesů, dlouhodobé trendy lze vysledovat ve snižování průměrných mezd dělníků, kvalifikovaných i nekvalifikovaných, naopak rostly průměrné mzdy vedoucích a řídících pracovníků a vědeckých a odborných duševních pracovníků.

Graf č. 4 Vývoj průměrných mezd ve vybraných hlavních třídách KZAM ve vztahu k celkové průměrné mzdě za roky 1996 – 2004



zdroj: strukturální šetření 1996-2004

Pokud jde o konkrétní zaměstnání, vyjadřované 4-místným kódem klasifikace zaměstnání, dlouhodobé trendy, které směřovaly k dramatickým poklesům výdělků v některých manuálních profesích a nárůstu platů vedoucích pracovníků a zaměstnanců zabývajících se duševní činností, byly převážně vyčerpany již v raném období ekonomické transformace. Od roku 1996 je situace vcelku stabilizovaná a výrazné pohyby lze zaznamenat jen v některých specializovaných profesích, kde dochází k silnému převisu poptávky či nabídky na trhu práce. Tam můžeme zjistit některé výrazné rozdíly; je třeba se však ptát, zda a nakolik je tento fakt ovlivněn odlišným výběrovým vzorkem, který byl v různých letech získán.

Nejvyšší nárůst průměrné mzdy nalezneme u obchodníků s realitami - můžeme-li věřit stabilitě výběrovému vzorku - kteří se z 11 919 Kč dostali na 40 698 Kč, což je 341% původní hodnoty. Velmi vysoké nárůsty lze bezesporu najít také např. u poradců ve výpočetní technice (index 271%) a dalších zaměstnáních souvisejících s informačními technologiemi, ale také u vedoucích pracovníků v organizacích zaměřených na poskytování obchodních služeb (tedy zejména v odvětví bankovníctví), kterým průměrná mzda vzrostla z 30 177 Kč v roce 1996 na 77 175 Kč v roce 2004. Více se oceňují také odborné sekretářky, sekretáři, jejich průměrná mzda vzrostla z 10 436 Kč na 25 715 Kč.

Naopak velmi nízké nárůsty nalezneme např. montérů-kotlárů, kterým vzrostla mzda za uvedené období jen o 28% a u dalších dělnických profesí, ale i u pokladníků v peněžních ústavech, kteří v roce 1996 pobírali v průměru 13 361 Kč, a v roce 2004 měli 17 932 Kč, tedy jen o 34% více. Mzdy rostly velmi málo také u dělnických profesí v zemědělství, kde navíc vycházejí z nízkého základu, např. chovatelé hospodářských zvířat, drůbeže, včel apod. se průměrná mzda zvýšila jen o 42% na 12 317 Kč, a pěstitelé polních plodin o 47% na 11 603 Kč.

Z dalších zajímavých profesí je možné sledovat horníky pro uhelné doly, kterým se průměrná mzda zvýšila z 14 983 Kč v roce 1996 na 25 553 Kč v roce 2004, což je celkový nárůst o 71%. O 86% vzrostla průměrná mzda všeobecným zdravotním sestrám, z 9 962 Kč v roce 1996 na 18 548 Kč v roce 2004. Učitelé základních škol si zlepšili průměr také o 86% z 11 124 Kč na 20 713 Kč. Lépe na tom byli účetní, kterým průměrná mzda vzrostla téměř na dvojnásobek z 10 567 Kč na 20 418 Kč. Pomocníci a uklízeči v kancelářích, hotelích, nemocnicích apod. si polepšili pouze 61%, když jim vzrostla mzda z 5 837 Kč na 9 402 Kč.